

Edukacja ekologiczna w Lesznie

W leszczyńskim MPWiK edukacja ekologiczna została zdefiniowana jako jeden z celów strategicznych. Aby prowadzić działania w sposób zorganizowany, w 2007 r. utworzono stanowisko samodzielnego specjalisty do spraw edukacji ekologicznej.

Obecnie funkcję tę pełni Dział Komunikacji i Edukacji. Stawia się tu na bezpośredni kontakt z mieszkańcami tzw. aglomeracji leszczyńskiej. Celem prowadzonej edukacji jest pobudzenie motywacji społeczeństwa do rozwijania zachowań prośrodowiskowych, w tym na przykład do racjonalnego korzystania z wody.

Działania dotyczą ogółu mieszkańców, jednak w głównej mierze MPWiK skupia się na budowaniu świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży. Ważne jest, aby pobudzić ich chęć do udziału w procesie edukacji. Dlatego zajęciom przyświeca idea tzw. edutainmentu (ang. neologizm powstały ze słów *education entertainment*, czyli „edukacja rozrywkowa”). Wiedza przekazywana jest w atrakcyjnej formie podczas zabawy z uczestnikami. Dzieci i młodzież są aktywizowane poprzez czynny udział w eksperymentach i doświadczeniach, a także w ćwiczeniach i badaniach terenowych. Pracownicy starają się rozbudzić zainteresowanie tematem ochrony środowiska.

Do zwiedzania udostępniane są obiekty technologiczne, aby uczestnicy zajęć mogli zobaczyć, na czym polegają procesy uzdatniania wody i oczyszczania ścieków. Atrakcyjność warsztatów zapewniają prezentacje multimedialne, zabawy dydaktyczne, badania i ćwiczenia terenowe oraz laboratoryjne. Uczniowie prowadzą obserwacje i wyciągają wnioski. Szczególnym uznaniem uczniów i nauczycieli cieszą się zajęcia mikroskopowe. Korzystają z nich klasy V i VI, a także gimnazjaliści i szkoły ponadgimnazjalne.

Realizowane projekty

W zajęciach dla dzieci i młodzieży szkolnej bazę dydaktyczną tworzą obiekty spółki: Oczyszczalnia Ścieków w Henrykowie, Stacja Uzdatniania Wody w Strzyżewicach, salka ekspozycyjna przy zabytkowej Wieży Ciśnień oraz Muzeum Leszczyńskich Wodociągów (zabytkowa oczyszczalnia ścieków). Obecnie na terenie modernizowanej SUW Zaborowo trwa budowa Centrum Edukacji Ekologicznej.



Fot. 1. Eksperymenty z wodą – półkolonie 2014 r.

Zajęcia: warsztaty mikroskopowe (uczniowie samodzielnie prowadzą obserwacje osadu czynnego i wyciągają wnioski), warsztaty badawcze (badanie parametrów fizykochemicznych w oczyszczonych ściekach z użyciem spektrofotometru oraz testów paskowych), warsztaty terenowe (bioindykacja środowiska oraz „minibioblitz”, czyli oznaczenie gatunków zwierząt zamieszkujących wodę i teren przybrzeżny rzeki Rów Polski) oraz projekt „Zielona Szkoła”, realizowany w ramach partnerstwa z powiatem leszczyńskim. Dzięki programowi w ciekawej lekcji o wodzie i ściekach uczestniczyli uczniowie większości szkół powiatu, nawet z małych, wiejskich placówek. Spółka corocznie od 2009 r. bierze udział w akcji. Każdego roku przyjmowanych

jest od kilku do kilkunastu grup dzieci i młodzieży.

Przedsiębiorstwo chętnie gości także grupy półkolonii. W 2009 r. do partnerstwa przystąpiły Szkoła Podstawowa nr 12 w Lesznie oraz z Rydzynski Ośrodek Kultury. Odbyły się wycieczki do stacji uzdatniania wody oraz oczyszczalni ścieków, połączone z zabawami, konkursami oraz ogniskiem. W 2013 r. w zajęciach dla półkolonii letnich udział wzięła ponownie SP nr 12, a także grupa półkolonii „Eko-sfera”. W 2014 r. podczas ferii zimowych przybyło do Wodociągów aż 10 grup z różnych szkół z Leszna.

W zajęciach organizowanych przez MPWiK biorą udział uczniowie szkół nie tylko z terenu aglomeracji leszczyńskiej (Leszno, gm. Lipno, gm. Świeciechowa), ale także całego powiatu leszczyńskiego (np. gminy: Osieczna, Włoszakowice, Krzemieniewo, Rydzyna, Wijewo), a nawet kościańskiego (Bucz, Śmigiel), gostyńskiego (Krobia, Grabonóg), rawickiego (Bojanowo), górowskiego (gm. Niechlów). Ponadto w przedsięwzięcie angażuje się młodzież przyjeżdżająca na wymianę zagraniczną – goszczono już przybyśców z Ukrainy, Słowenii i Francji.

Zajęcia dla przedszkoli to programy „Zadajemy dziś pytanie, skąd się bierze woda w kranie” oraz „Droga, jaką płyną ścieki z naszego miasta do rzeki”. Pracownicy MPWiK goszczą zazwyczaj w przedszkolach w Lesznie oraz w gminach: Świeciechowa, Lipno, Rydzyna, Niechlów, Włoszakowice. Zajęcia są prowadzone w formie warsztatów. Treść jest



Fot. 2. Młodzież z powiatu gostyńskiego na Oczyszczalni Ścieków w Henrykowie



Fot. 3. Zajęcia w przedszkolu

przekazywana w przystępnej i atrakcyjnej formie – są to prezentacje multimedialne pełne obrazków, animacji, rymowanek, ponadto dzieci biorą udział w eksperymentach i zabawach.



Fot. 4. Warsztaty badawcze

Co dla dorosłych?

Wśród wykładów i warsztatów dla dorosłych wspomnieć trzeba o warsztatach mikroskopowych i wycieczce do obiektów spółki dla słuchaczy podyplomowego studium nauczycielskiego (PWSZ w Lesznie). Również słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku zostali zaproszeni na wykłady dotyczące mikrobiologii osadu czynnego oraz historii firmy (wykład połączony z wycieczką do Muzeum Wodociągów). Ponadto każdego roku w Oczyszczalni Ścieków w Henrykowie odbywają się zajęcia pn. „Badanie biocenozy osadu czynnego”, w których udział biorą członkowie kół naukowych Politechniki Poznańskiej oraz studenci kierunku rolnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie.

Konkursy

MPWiK organizuje szereg konkursów. Jeden z nich to konkurs fotograficzny „Wodne powody”, pod patronatem prezydenta Leszna, WFOŚiGW w Poznaniu, LOP w Lesznie, Telewizji Leszno i Porta-

lu Edukacji Ekologicznej Zielonaleka.pl. Inne to plastyczne: „Ocean pomysłów na wody oszczędzanie” i „Oczyszczalnia miejscem ścieków”.

Natomiast w ramach Światowego Dnia Wody w 2012 r. zorganizowano konkurs „Porozmawiajmy o wodzie”. Polegał on na stworzeniu przez gimnazjalistów prezentacji multimedialnych na temat racjonalnego gospodarowania wodą, możliwości jej ponownego wykorzystania, użycia wód deszczowych, problemów dotyczących jakości oraz deficytu wody w skali świata, kraju i regionu. W 2013 r. przygotowano „Water(re)cycle” – dla szkół podstawowych. Przedsięwzięcie dotyczyło budowy przestrzennego modelu obiegu wody w przyrodzie z wykorzystaniem materiałów recyklingowych.

Zorganizowano również konkurs dla gimnazjalistów, w ramach którego uczniowie nagrywali i zgłaszali filmy promujące walory wody kranowej: „Nakręć się na kranówkę” (2013 r.).

Akcje proekologiczne

Przy realizacji „Programu Ekozespołów, czyli szkolnej/przedszkolnej kampanii ekologicznego stylu życia” nawiązano

współpracę z Fundacją GAP Polska. Koordynatorem przedsięwzięcia w regionie zostało MPWiK. Program służył zmianie stylu życia na proekologiczny. Wraz z Fundacją w październiku zorganizowano warsztaty dla nauczycieli, a w efekcie utworzono w szkołach kilkusobowe zespoły. Uczniowie wykazywali się zaangażowaniem oraz inicjatywą w prowadzeniu kampanii ekologicznych w szkole i wśród społeczności lokalnej. Zabawa połączona była z uczestnictwem w konkursie „Ekozespoły chronią klimat”. Na szczeblu ogólnopolskim w kategorii gimnazjum sukces odniosło Gimnazjum nr 9 z Leszna, zdobywając I miejsce w kraju.

Z kolei dla uczniów technikum ochrony środowiska i studentów kierunków politechnicznych oraz rolniczych organizowane są praktyki zawodowe. W leszczyńskim MPWiK stwarza się warunki do napisania prac dyplomowych i dokłada się wszelkich starań, aby pomóc młodym ludziom, gdyż są oni kapitałem na przyszłość. Nawiązano współpracę z Zespołem Szkół Ochrony Środowiska w Lesznie i szkołami wyższymi z Leszna, Poznania oraz Wrocławia.

Ogromnym echem odbiła się akcja „Noc w kanałach”. Tajemnice podziemnych kanałów odkryło grono czterdziestu śmialków. Byli to mieszkańcy regionu, dziennikarze, studenci oraz architekci i wykonawcy infrastruktury kanalizacyjnej. Akcję powtórzono w kolejnych latach, podczas cyklu tzw. Dni Otwartych MPWiK, z udziałem inżynierów sanitarnych, studentów oraz członków Rady Miejskiej Leszna. Obecnie nocne zwiedzanie kanałów jest jedną z atrakcji, które można wylicytować podczas promocyjnej akcji miasta pn.: „Lubię to! Leszno”.

Warto zwrócić też uwagę na Dni Otwarte – coroczny cykl odbywający się w październiku. Są to warsztaty badawcze, pokazy doświadczeń chemicznych dla dzieci i młodzieży, konkursy itp. W 2007 r. zorganizowane zostało przedstawienie teatralne „Przygody kropelki wody”, wystawione przez grupę teatralną z Krakowa w Miejskim Ośrodku Kultury.



Fot. 5, 6. Noc w kanałach

LAMINOPOL

www.laminopol.com.pl

KOMPLEKSOWY SYSTEM OCZYSZCZANIA POWIETRZA METODĄ BIOLOGICZNĄ



Likwidujemy problem uciążliwości zapachowej dla otoczenia.

Neutralizacja związków szkodliwych i odorów, poprzez instalację biofiltrów.

LAMINOPOL Sp. z o.o.
76-200 Słupsk
ul. Szczecińska 58 b

tel. (+48 59) 845 34 63
fax (+48 59) 848 21 19
e-mail: centrala@laminopol.com



W 2009 r. dla mieszkańców wsi Henrykowo, gdzie zlokalizowana jest oczyszczalnia, przygotowano piknik połączony ze zwiedzaniem obiektu i atrakcjami dla dzieci. W 2011 r. odbył się plener rysunkowo-malarski, połączony ze zwiedzaniem zabytkowej Wieży Ciśnień, która była tematem prac plastycznych. W 2010 i 2013 r. na terenie siedziby spółki odbyły się pokazy sprzętu specjalistycznego, wozów dwufunkcyjnych, zwiedzanie laboratorium, dyżury specjalistów oraz przygotowano kącik edukacyjny. W 2013 r. MPWiK przyłączyło się w ramach Dni Otwartych do zabawy GEOCACHING. Na terenie obiektów przedsiębiorstwa ukryto tzw. skrzynki, których należało szukać wg współrzędnych GPS. Dzięki temu można przeżyć świetną przygodę, a jednocześnie poznać kilka ważnych faktów na temat wody i ścieków. Skrzynki do dziś cieszą się zainteresowaniem i są dość często poszukiwane. Wciąż pojawiają się nowe wpisy szczęśliwych znalazców.

W 2010 r. zorganizowano akcję „Skrzydłaci sąsiedzi”, której celem było zobrazowanie egzystencji ptaków w środowisku przekształconym przez człowieka, a zwłaszcza w pobliżu obiektów przemysłowych. Do akcji została zaproszona młodzież z trzech leszczyńskich Gimnazjów: nr 7, nr 2 oraz nr 4. Uczniowie wioną wieszali budki lęgowe dla ptaków oraz wysłuchiwali wykładów o awifaunie. W czasie, kiedy miały miejsce lęgi, prowadzili obserwacje. Spotkali się również z ornitologami. Następnie młodzież dokonała przeglądu budek i przygotowała je do kolejnego sezonu.

Podwzięciem cieszą się pikniki ekologiczne dla dzieci pracowników. Podczas dwóch edycji tej akcji dzieci zwiedzały stację uzdatniania wody, a ponadto brały udział w grach terenowych o tematyce ekologicznej. Trzeba też wspomnieć o jeszcze jednej inicjatywie dla dzieci pracowników – „Klubie Przyrodnika”. W 2010 r. był to cykl spotkań, m.in. eksperymenty i doświadczenia o tematyce przyrodniczej oraz wyjazdy, np. do Nadleśnictwa Włoszakowice.

Wsparcie dla inicjatyw lokalnych

Leszczyńskie przedsiębiorstwo wod-kan wspiera szereg inicjatyw lokalnych: corocznie odbywający się pokaz przezroczystości podróźniczych „Portrety Ziemi”; Dni Ekologii zorganizowane przez powiat gostyński oraz Zespół Szkół Rolniczych w Grabonogu (2009 r.), wykład oraz stanowisko ekspozycyjne z eksperymentami z wodą; wraz z Kolem Turystycznym z I LO w Lesznie zorganizowano kilkakrotnie spływ kajakowy rzeką Rów Polski, Barycz i Odra dla młodzieży z Lesz-

na, Wschowy i Góry; wspomaga prace naukowe, w tym wydanie i promowanie książki „Zabytki infrastruktury miejskiej Leszna” dra Mirona Urbaniaka. Ponadto przedsiębiorstwo wspierało akcje organizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Boszkowa w latach 2012 i 2013 r. – m.in. zabawy, konkursy, doświadczenia, warsztaty badawcze (parametry fizykochemiczne wody; pokazy doświadczeń chemicznych).

W 2012 r. spółka została współorganizatorem wyprawy kajakowej „Z Leszna do Bałtyku – rozwiń wiosła”. Uczestnicy projektu przepłynęli ok. 500 km, zaczynając od ujścia Rowu Polskiego do Baryczy, przez Odrę, Jezioro Dąbie, Zalew Szczeciński, Dziwnę aż do Morza Bałtyckiego. Podczas wyprawy pobierali próby wody, które zostały zbadane w Laboratorium MPWiK. Podczas Dni Otwartych zorganizowano spotkanie z uczestnikami wyprawy. Opowiedzieli o swoich przygodach i przedstawili wyniki badań wód powierzchniowych. Wyniki skomentowała H. Górka-Czajka z leszczyńskiej Delegatury WIOŚ w Poznaniu. Na spotkaniu byli także obecni: zastępca prezydenta Leszna Jan Wojciechowski oraz nauczyciel I LO Grzegorz Lorek. Podobne spotkania odbyły się także w wybranych szkołach w Lesznie.

W ramach edukacji środowiskowej i działalności społecznej wydawane są broszury, plakaty i albumy. Przykładowo w 2010 r. została wydana wraz z Ligą Ochrony Przyrody zakładka-kalendarz z przesłaniem dotyczącym ochrony wód. Ponadto każdego roku wydawany jest kalendarz z informacjami dla mieszkańców i kontrahentów. Dotychczasowa tematyka to np. prawidłowe zagospodarowanie wód deszczowych, jakość wody w Lesznie i rewitalizacja terenów przemysłowych. Cyklicznie wydawany jest również biuletyn firmowy „POMPEK” dla pracowników spółki, który ma charakter pisma branżowego, ale zawiera także artykuły odnośnie tzw. życia firmy.

Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców jest korzystne z wielu względów. Przejawiać się może poprzez racjonalny pobór wody ze środowiska oraz produkowanie mniejszej ilości ścieków wraz z ograniczeniem ilości odpadów stałych wprowadzanych do kanalizacji. Przekłada się to na mniejszą ilość awarii sieci kanalizacyjnej oraz lokalnych przepompowni. Świadomość ekologiczna przejawiać może się także poprzez mniejsze zużycie detergentów, zwłaszcza zawierających fosforany, co ogranicza ładunek zanieczyszczeń w ściekach i korzystnie wpływa na pracę oczyszczalni. Żywimy nadzieję, że hasło „woda doskonałej jakości dla następnych pokoleń” to nie będą puste słowa, lecz długofalowy efekt działań edukacyjnych.